



Szefostwo Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP

Military Air Traffic Service Office of Polish Armed Force

Przygotowanie i zarządzanie przestrzenią powietrzną w trakcie pokazów lotniczych

płk Bartosz ORŁOWSKI
Szef

Oddziału Służby Ruchu Lotniczego



Plan wystąpienia

- 1. Podstawa prawna**
- 2. Przygotowanie do organizacji pokazu**
- 3. Zarządzanie przestrzenią powietrzną**
- 4. Problemy**



Podstawa prawna

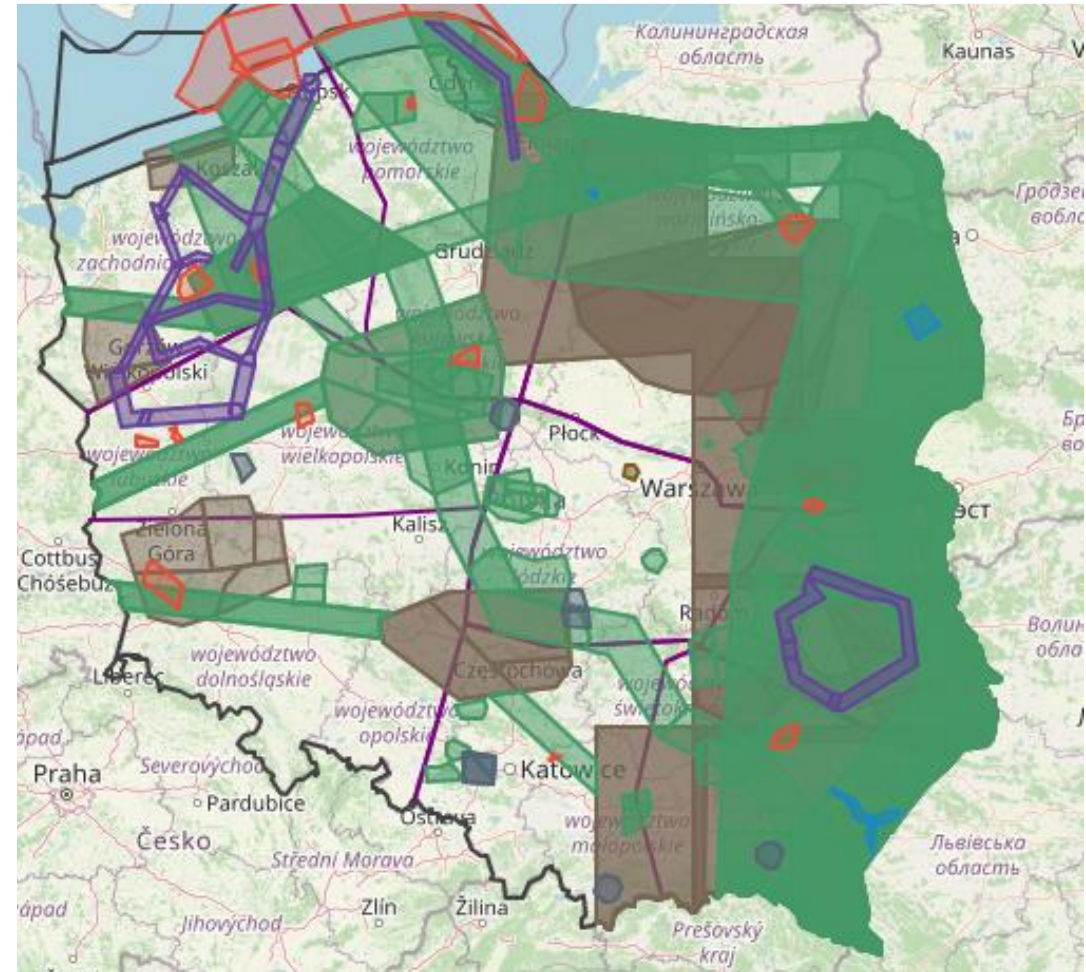
- 1. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 16 maja 2013 r. w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych
(Obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 marca 2022 r. Dz.U. z 2022 r. poz. 786)**
- 2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie struktury polskiej przestrzeni powietrznej oraz szczegółowych warunków i sposobu korzystania z tej przestrzeni
(Dz.U. z 2019 r. poz. 619)**
- 3. AIP Polska – procedury zamawiania/aktywacji/deaktywacji elastycznych struktur przestrzeni powietrznej**



Przygotowanie do organizacji pokazu

1. Układ struktur przestrzeni powietrznej

- ✓ przestrzeń kontrolowana
- ✓ przestrzeń niekontrolowana
- ✓ TRA/TSA/TFR/MRT/P/D/R
- ✓ lotniska kontrolowane
- ✓ lotniska niekontrolowane
- ✓ ograniczenia nad miastami





Przygotowanie do organizacji pokazu

2. Strefa pokazu lotniczego

- ✓ granice pionowe i poziome a kategorie statków powietrznych
- ✓ czas aktywności
- ✓ lądowanie awaryjne
- ✓ możliwość dolotu / odlotu
- ✓ strefy oczekiwania



Przygotowanie do organizacji pokazu

3. Wyznaczenie elastycznych struktur przestrzeni powietrznej

§ 10. 1. Organizator pokazu lotniczego zwraca się do instytucji zapewniającej służbę ruchu lotniczego z wnioskiem o wydzielenie przestrzeni powietrznej dla strefy pokazu lotniczego, ustalenie trasy pokazu lotniczego, tras dolotowych i strefy zrzutu na potrzeby pokazu lotniczego, w terminie do:

1) **90 dni kalendarzowych** przed rozpoczęciem pokazu lotniczego – w przypadku pokazu lotniczego, w którym przewiduje się udział więcej niż 50 samolotów lub śmigłowców – **SUPLEMENT DO AIP**

2) **10 dni roboczych** przed rozpoczęciem pokazu lotniczego – w przypadku pozostałych pokazów lotniczych – **OSTRZEŻENIE NAWIGACYJNE (NOTAM)**



3. Wyznaczenie elastycznych struktur przestrzeni powietrznej

TRA
(UNCL)

**WARIANT
STATYCZNY**

**WARIANT
DYNAMICZNY**

- ✓ Zarządzający Lotniskiem
- ✓ Organizator Lotów w kolidującej strukturze przestrzeni powietrznej



Przygotowanie do organizacji pokazu

4. Częstotliwość radiowa na potrzeby pokazu

UKE

Urząd Komunikacji Elektronicznej



wniosek o wydzielenie przestrzeni powietrznej

PANSA



Przygotowanie do organizacji pokazu

5. Wyznaczenie osób funkcyjnych

- ✓ **Dyrektor Pokazu**
- ✓ **Kierownik Programu Pokazu Lotniczego**
- ✓ **Kierownik Lotów**
- ✓ **Kierownik Skoków**

Kierownik Programu Pokazu Lotniczego

posiadający ważną albo wygasłą licencję albo świadectwo kwalifikacji pilota, licencję kontrolera ruchu lotniczego lub świadectwo kwalifikacji skoczka spadochronowego albo równoważny dokument wydany przez właściwy organ państwa obcego albo posiadającego ważne albo wygasłe uprawnienia nabyte w lotnictwie państwowym



Przygotowanie do organizacji pokazu

5. Wyznaczenie osób funkcyjnych

- ✓ **Dyrektor Pokazu**
- ✓ **Kierownik Programu Pokazu Lotniczego**
- ✓ **Kierownik Lotów**
- ✓ **Kierownik Skoków**

Kierownik Lotów *posiadający ważną:*

a) licencję albo świadectwo kwalifikacji pilota lub świadectwo kwalifikacji skoczka spadochronowego z uprawnieniem klasy wyszkolenia co najmniej D – PJ(D) oraz świadectwo ogólne operatora radiotelefonisty lub świadectwo operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej albo

b) licencję kontrolera ruchu lotniczego oraz świadectwo operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej



Przygotowanie i zarządzanie przestrzenią powietrzną w trakcie pokazów lotniczych

Zarządzanie przestrzenią powietrzną

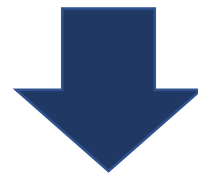
WYKREOWANIE PRZESTRZENI POWIETRZNEJ



ZAMÓWIENIE (ASM2)



POTWIERDZENIE/AKTYWACJA



DE-AKTYWACJA



Problemy

- 1. Niezaplanowane przyloty / odloty**
- 2. Pogorszenie się warunków atmosferycznych**
- 3. Konflikt z innymi strukturami przestrzeni powietrznej (np. TANGO)**
- 4. Loty specjalne (HEMS, GARDA, FFR)**



Szefostwo Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP

Military Air Traffic Service Office of Polish Armed Force

Dziękuję za uwagę

płk Bartosz ORŁOWSKI

Szef

Oddziału Służby Ruchu Lotniczego